

**Свети Климент Охридски
е средновековен учен и първият епископ,
проповядвал на старобългарски език.**

Свети Климент Охридски е средновековен учен и първият епископ, проповядвал на старобългарски език. Православната църква го тачи като един от светите Седмочисленици.

Предполага се, че Климент е българин, роден в Югозападна Македония.

Данните за живота му преди неговата дейност в България са оскъдни. Те се намират в две гръцки жития: „Пространното житие на Климент Охридски“ от Теофилакт Охридски (1084-1107) и в „Краткото житие на Климент Охридски“ или т. нар. „Охридска легенда“ от друг охридски архиепископ и също грък — Димитрий Хоматиан (1216-1234). Хоматиан пише, че първите гръцки преводи Климент е направил на „тукашния български диалект“. Теофилакт е този, който го нарича „първ епископ, който проповядвал на български език“ (πρωτος εν βουλγαρω υλοση επισκοπος) и „най-учен мъж“ (ανηρ λογιωτατος), а Димитрий Хоматиан пише за Климент: „Първ той заедно с божествения Наум, Ангеларий и Горазд усърдно изучил Священото писание, преведено с божествено съдействие на тукашния български диалект от Кирил, истински богомъдър и равноапостолен отец, и отначало още бил заедно с Методий, известния учител на благочестие и православна вяра на мизийския народ.“

Предполага се, че Климент е участвал на млади години още в хазарската и аланската мисии на Кирил и Методий през 859-861 г.

Безспорно Климент участва и в мисията на Кирил и Методий във Великоморавия като техен ученик. В някои по-късни славянски жития се казва, че презвитер Климент е бил ръкоположен заедно с Наум в свещенически сан от папата в Рим в 868 г., преди смъртта на св. Кирил.

След смъртта на Кирил в Рим през 869 той се връща с Методий в Панония и Великоморавия, а след като Методий почива (пролетта на 885 г.), Климент, заедно с избрания от Методий за негов наследник Горазд, оглавяват продължаващите спорове с германския клир и новия моравски княз във Великоморавия.

Епископа на Нитра Вихинг е натоварен от папа Стефан V да управлява Великоморавската църква и не признава Горазд. Климент, след като е хвърлен за определено време в затвора, с Наум и други ученици е изгонен от страната и в края на 885 или 886 преплува на сал „от три липови дървета“ Дунав и пристига в тогава граничещата с Моравия България заедно с Наум Преславски, Сава, Ангеларий и може би Горазд.

Наум остава в столицата и поставя основите на Преславската книжовна школа, а Климент е изпратен в 886 г. в областта Кутмичевица да основе вторият главен книжовен център в държавата.

В Кутмичевица, пише Теофилакт, имало много плодни дървета, но диви. Затова Климент пренесъл от Византия различни видове и „чрез присаждане облагородил дивите дървета“. Там Климент отсяда в три подарени му от цар Борис I имения, но главно в третото около Охрид, където създава Охридската книжовна школа, първия славянски университет.

За седем години (886-893) той обучава на глаголица, и както пише Теофилакт „на българско наречие“, близо 3 500 ученици. През 893 г. е извикан от новия цар Симеон в Преслав, където е ръкоположен за епископ на Величката епархия (Велека / Великия и Дрембица) в същата област, с титлата „Велички“. Така той става там първия славянски епископ.

Климент основава в Охрид с помощта на цар Симеон манастира „Св. Панталеймон“ (не случайно едноименната църква в Преслав е първият славянски културен център) и още една църква, която после става архиепископско седалище, така че той е построил две от трите тогавашни охридски църкви. За последен път Климент се отправя в Преслав и моли цар Симеон да го освободи от задълженията му като епископ, но получава отказ.

Уморен от пътешествието, но работещ над превода на Триода, Климент умира на 27 юли 916 г. в Охрид. Погребан е в притвора на „неговата“ манастирска църква „св. Панталеймон“ („Стари св. Климент“), превърната около 1515 г. в джамия, възстановена от руините през 2001-2002 г. Останките му са пренесени в охридската църква „Св. Богородица Периблептос“, наречена след това „св. Климент“. Част от мощите на светеца днес се съхраняват и в новопостроената в Пловдив църква „Св.Климент Охридски“. Скоро след неговата смърт епископ Климент е канонизиран. Паметта на св. Климент Охридски се чества на 25 ноември – именния му ден, а в деня на неговата смърт – 27 юли, се чества паметта на всичките свети Седмочисленици: Кирил и Методий, Климент, Наум, Сава, Горазд и Ангеларий.

Свети Климент Охридски е един от най-значимите автори на старобългарски език, той пише жития, похвални слова, църковни химни, превежда църковни текстове. В науката се посочват от 15 до 50 негови съчинения. В „Краткото житие“ се казва, че той „измислил и други форми на буквите за по-голяма яснота от ония, които изнамерил мъдрият Кирил“. Затова обикновено се смята, че той въвежда и кирилицата, макар че е по-вероятно тя да се развива постепенно под силно византийско влияние в Преславската книжовна школа в началото на 10 век.

Първият съвременен университет в България — Софийският университет “Свети Климент Охридски”, е наречен на негово име при основаването му през 1888 г. и на днешната дата отбелязва тържествено своя патронен празник.

Автор: Стефан Краев, <http://www.agencia-sliven.com/>

Read more: <http://www.bulblog.com/?p=4039#ixzz2n7D7TnwS>